

M.S.W. SEM-IV (CBCS) (2016 COURSE) : SUMMER - 2018
SUBJECT : HRM&LW -11 : INDUSTRIAL RELATIONS & CASE STUDIES

Day: **Monday**
Date: **30/04/2018**

S-2018-0450

Time: **02.00 PM TO 05.00 PM**
Max. Marks: 60

N.B:

- 1) All questions are **COMPULSORY**.
 - 2) Figures to the right indicate **FULL** marks.
 - 3) Answers to both the sections should be written in **SEPARATE** answer book.
-

SECTION – I

- Q.1** Write short notes on any **TWO** of the following: **(10)**
- a) Industrial Relations
 - b) Role of Employers in Industrial Relations
 - c) Collective Bargaining

- Q.2** Explain in detail evolution of Industrial Relations in India. **(10)**

OR

Explain essential factors of Good Industrial Relations.

- Q.3** Highlight the role of government in Industrial Relations. **(10)**

OR

State the importance of workers participation in Industrial Relations.

SECTION – II

- Q.4** Write short notes on any **TWO** of the following: **(10)**
- a) Industrial Disputes
 - b) Redesigning Industrial Relations
 - c) Principles of Natural Justice

- Q.5** State the various settlement machineries for Industrial Disputes. **(10)**

OR

Explain the impact of globalization on Industrial Relations.

- Q.6** In a company employing 500 workmen the negotiations between the management and union are going on. The union has asked the workmen to resort to a slow down to pressurize the management. The slowdown is to the extent of 80% . The management is thinking of lock-out and the union has given notice of strike. **(10)**

Discuss this case in the light of provisions of strike and lockout in Industrial Disputes Act, 1947.

OR

Discuss the role of Industrial Relations manager in changing industrial scenario with reference to your field work.

* * *

मराठी रूपांतर

सूचना :

- १) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
- २) उजवी कडील अंक गुणांचा निर्देश करतात.
- ३) दोन्ही विभाग वेगवेगळ्या उत्तरपत्रिकेत लिहावेत.

विभाग - १

- प्र.१ थोडक्यात टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन) (१०)
- अ) औद्योगिक संबंध
ब) औद्योगिक संबंधातील मालकाची भूमिका
क) सामुहिक सौदाबाजी
- प्र.२ भारतातील औद्योगिक संबंधाची उत्क्रांती सविस्तरपणे स्पष्ट करा. (१०)
- किंवा
चांगले औद्योगिक संबंधासाठी आवश्यक घटक स्पष्ट करा.
- प्र.३ औद्योगिक संबंधात सरकारची भूमिका यावर प्रकाश टाका. (१०)
- किंवा
औद्योगिक संबंधातील कामगारांच्या सहभागाचे महत्व विशद करा.

विभाग - २

- प्र.४ थोडक्यात टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन) (१०)
- अ) औद्योगिक कलह
ब) औद्योगिक संबंधाची पुर्नआखणी
क) नैसर्गिक न्यायाची तत्वे
- प्र.५ औद्योगिक कलहासाठीचे विविध तडजोड यंत्रणा विशद करा. (१०)
- किंवा
औद्योगिक संबंधावरील जागतिकीकरणाचा प्रभाव स्पष्ट करा.
- प्र.६ एकदा ५०० कामगार नोकरीस असलेल्या कंपनीमध्ये संघटना व व्यवस्थापन यांच्यामध्ये बोलणी (चर्चा) चालू होती. व्यवस्थापनावर दबाव टाकण्याच्या हेतुने कामगार संघटनेने कामगारांना संथ गतीने काम करण्यास सांगितले. संथ गतीचे प्रमाण जवळपास ८०% होते. व्यवस्थापन टाळेबंदी बाबत विचार करत आहे आणि संघटनेने संपाबाबत नोटीस दिलेली आहे. (१०)
- औद्योगिक कलह कायदा, १९४७ मधील संप व टाळेबंदीबाबतच्या तरतूदीचा संदर्भ घेऊन सदर परिस्थितीवर चर्चा करा.
- किंवा
क्षेत्रकार्याचा संदर्भ घेऊन बदलत्या औद्योगिक परिस्थितीमध्ये, औद्योगिक संबंध व्यवस्थापकाच्या भूमिकेवर चर्चा करा.

* * * *